

ความสำคัญยึกในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

นางสาว ทิพย์วดี รักขนาม

002747

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

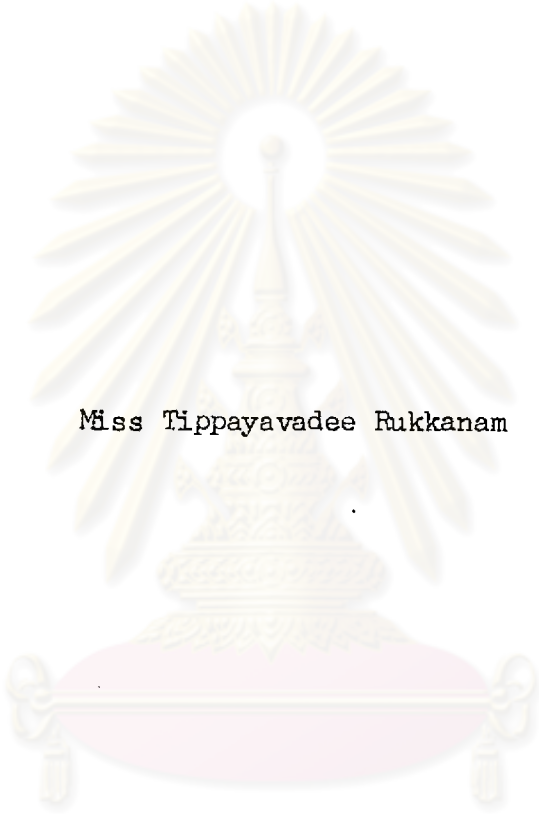
แผนกวิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๒

I 15396395

MISTAKE IN THE CIVIL AND COMMERCIAL CODE

Miss Tippayavadee Rukkanam

A thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Law

Department of Law

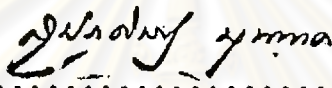
Graduate School

Chulalongkorn University

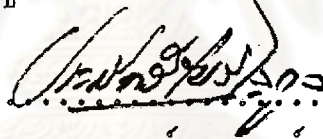
1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสำคัญผิดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
โดย นางสาว ทิพย์วดี รักขนาม
แผนกวิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์

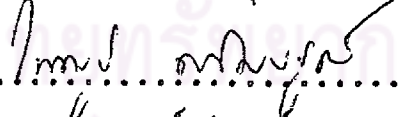
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

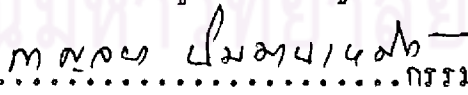

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฉวีไลกุล)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ บัญญัติ สุชีวะ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กาญจนา นิมมานเหมินทร์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสำคัญผิดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 ชื่อผู้ศึกษา นางสาว ทิพย์วดี รักขนาม
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์
 แผนกวิชา นิติศาสตร์
 ปีการศึกษา ๒๕๖๓

บทคัดย่อ

นิติกรรมเป็นเรื่องที่กฎหมายต้องการจะบังคับให้เป็นไปตามเจตนาของบุคคล ซึ่งเจตนาที่แท้จริงย่อมเกิดขึ้นในใจก่อน จึงจะมีการแสดงออกซึ่งเจตนาที่แท้จริงนั้น วิธีแสดงเจตนาอาจแยกออกได้ดังนี้ คือการแสดงเจตนาโดยตรงหรือโดยชัดแจ้ง และการแสดงเจตนาโดยทางอ้อมหรือโดยปริยาย นอกจากนี้ในบางกรณีกฎหมายได้บัญญัติให้ถือการนิ่งเป็นการแสดงเจตนาโดยปริยายด้วย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยได้บัญญัติถึงหลักกฎหมายว่าด้วยเจตนาในการทำนิติกรรมโดยสำคัญผิด และผลของการสำคัญผิดไว้แตกต่างกัน แล้วแต่ว่าเป็นความสำคัญผิดในสิ่งใด หากเป็นความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของนิติกรรม ผลตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๑๘ แต่ถ้าหากเป็นความสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สิน ผลแต่เพียงเป็นโมฆียะ ตามมาตรา ๑๒๐ เมื่อกฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ จึงต้องศึกษาให้ทราบแน่ชัดว่า เมื่อใดถึงจะอยู่ในบังคับ มาตรา ๑๑๘ และเมื่อใดถึงจะต้องยกมาตรา ๑๒๐ นอกจากนี้ถ้อยคำที่ใช้ในบทบัญญัติดังกล่าวก็ต้องวิเคราะห์กัน

อย่างถ้อยคำจริงจะเข้าใจขอบเขตที่แท้จริงได้ โดยเฉพาะคำว่า "สิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของ
 แห่งนิติกรรม" ในมาตรา ๑๑๘ และคำว่า "คุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สิน" ในมาตรา
 ๑๒๐ เนื่องจากกฎหมายมิได้บัญญัติแยกแยะไว้ว่า อะไรคือ "สิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของ
 นิติกรรม" แต่นักกฎหมายได้วิเคราะห์ออกมาและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า มี ๓ ประการ
 คือตัวบุคคล ลักษณะของนิติกรรม ตัววัตถุทรัพย์สิน ส่วนคำว่า "คุณสมบัติของบุคคล
 หรือทรัพย์สิน" เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเจตนาของผู้สัญญาเป็นสำคัญว่า ยึดถือสิ่งใดเป็น
 คุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สิน นั้นนับว่าเป็นสาระสำคัญก็ต้องพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป

ผลของการแสดงเจตนา โดยสำคัญผิดย่อมทำให้เจตนาที่แสดงออกมาไม่สมบูรณ์
 เสื่อมเสียไป กรณีตามมาตรา ๑๑๘ เกี่ยวกับความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของ
 แห่งนิติกรรม ผลในกฎหมายทำให้นิติกรรมนั้นตกเป็นโมฆะเสียเปล่าไปเลย ไม่มีผล
 ในกฎหมายที่จะเรียกร้องบังคับกันได้ ซึ่งความเสียหายแห่งโมฆะกรรมนั้น บุคคล
 ผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งจะกล่าวอ้างขึ้นก็ได้ไม่มีกำหนดเวลา แม้ว่าจะเป็นเวลา
 เกินกว่า ๑๐ ปีแล้วก็ตาม ส่วนกรณีมาตรา ๑๒๐ เกี่ยวกับการสำคัญผิดในคุณสมบัติของ
 บุคคลหรือทรัพย์สิน ซึ่งโดยปกตินับว่าเป็นสาระสำคัญของนิติกรรมนี้ นิติกรรมที่เกิดขึ้น
 เป็นเพียงโมฆะจะสมบูรณ์อยู่จนกว่าจะมีการบอกล้าง และเมื่อบอกล้างแล้วกฎหมาย
 ให้อำนาจเป็นโมฆะมาแต่เริ่มแรก แต่ถ้าผู้มีสิทธิไม่ใช่สิทธิบอกล้างภายในกำหนดเวลา
 ที่กฎหมายบัญญัติไว้นิติกรรมนั้นจะสมบูรณ์ มีผลบังคับตลอดไป ถ้าผู้มีสิทธิบอกล้างยอม
 สละสิทธิบอกล้างก็ยอมทำได้โดยการให้สัตยาบัน นิติกรรมใดที่เป็นโมฆะ เมื่อให้
 สัตยาบันแล้ว ในเวลาต่อไปผู้มีสิทธิบอกล้างนั้น หรือคนอื่นจะใช้สิทธิบอกล้างโมฆะกรรม
 นั้นอีกไม่ได้ เพราะถือว่านิติกรรมนั้นสมบูรณ์มาแต่เริ่มแรก

การสำคัญผิดเป็นเรื่องที่ธรรมดาที่พบบ่อยถึงแม้การแสดงเจตนาด้วยความ
 สัมครใจ เจตนาแท้จริงของบุคคลใดก็ตามแล้วแต่บุคคลนั้น ฉะนั้น จึงต้องเอาความ
 รู้สึกนึกคิดของคนที่มีเพศ อายุ ฐานะ อนามัย และนิสัยใจคอของเจ้าทุกข์ ตลอดจน
 พฤติการณ์อื่น ๆ ที่มีลักษณะเช่นเดียวกันมาว่ากันว่าคนเช่นนี้จะสำคัญผิดหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อ
 ให้ได้ผลใกล้เคียงความจริงที่สุดว่า เขาผู้นั้นได้สำคัญผิดหรือไม่ อย่างไร และเพื่อคุ้มครอง
 บุคคลผู้มีส่วนได้เสียสมตามเจตนารมณ์ และต้องถามหลักกฎหมายว่าด้วยความศักดิ์สิทธิ์
 ในการแสดงเจตนาอย่างแท้จริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Mistake in the Civil and Commercial Code
Name Miss Tippayavadee Rukkanam
Thesis Advisor Mr. Pitoon Kongsomboon
Department Law
Academic Year 1978

ABSTRACT

A juristic act is an act which the law wishes to make a person's intention effective, of which genuine intent will occur in his mind puior to a declaration of such intention, and then being expressed accordingly. The declaration of intention may be expressed in the following ways, namely, by way of a direct or express declaration on of an indirect or implied declaration. In same cases, the law regards silence as being an implied declaration as well.

The Thai Civil and Commercial Code distinctly enacts the legal principles relating to a mistaken declaration of intention to create the juristic act and its effect, depending on the kind of mistakes. If it is as to an essential element of the juristic act, its effect will be that such a declaration of intention be void by

virtue of section 119. But if it is as to the quality of a person or of a thing, it will merely be voidable by virtue of section 120. When the provision of the law is as such, it is necessary to study exactly when section 119 applies and when section 120 does. The wordings employed in such provisions of the Code need, moreover, be analyzed in order to understand its exact precincts, especially those of "an essential element of the juristic act" employed in section 119" and of "The quality of a person or of a thing" stated in section 120, for the law does not distinctly enact what an essential element of the juristic act be defined. Jurists have, however, analyzed it and admitted that there are 3 categories, namely, a person, a nature of the juristic act, and a thing. As for "the quality of a person or a thing", it is essential that consideration be made to the intention of a party to the contract, what he regards the quality of the person or the thing as being essential; the case being considered individually.

The effect of a declaration of intention made under a mistake is that it renders the declaration expressed invalid. Where the case comes under section 119, relating to a mistake as to an essential element of the juristic act, the legal effect is that such a juristic act becomes totally void and null; it has no legal effect whatever. The nullity of a void act may be alleged by any interested persons at any time, although in excess of 10 years limitation period. In

the case where section 120, dealing with a mistake as to the quality of a person or a thing which is considered as essential in the ordinary dealings, applies, the existing juristic act is voidable, i.e; it is valid until avoided, and, having been avoided, the law renders it being void ab inito. But if the person entitled to avoid it does not exercise his right within the stipulated period, the juristic act will be valid and enforceable throughout. If he wants to waive his right to avoid the act, he is entitled to do so by retification. Any voidable juristic act, if retified, cannot be afterwards avoided by anyone, for it becomes valid from the beginning.

A mistake usually effects a voluntary declaration. A person's real intention depends on himself. It is therefore that a thought of a person whose sex, age, status, health and disposition being the same as those of the claimant, together with all the circumstances which are in similarity, must be brought under consideration, in order to consider whether or not such a person had made a mistake; this is for a purpose of finding a result nearest to the truth as possible, and considering whether he was under mistake, and if so, how. It is also for providing a protection to an interested person of his will and to comply with a legal principles relating to a solemnity of a declaration of real intention.

นิตินิพนธ์ประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประสริทธิ์ โฆะวิไลกุล คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประธานคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ บัญญัติ สุชีวะ รองประธานศาลฎีกา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ กาญจนานิมมานเหมินทร์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสาระแห่งวิทยานิพนธ์นี้

ในการค้นคว้าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนได้รับความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบุญรณ์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้เขียนตลอดมา และได้รับเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยให้คำแนะนำและช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

เกี่ยวกับกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศบางประเทศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาบดี สัตกนุศย์ ได้ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเกี่ยวกับกฎหมายฝรั่งเศส ตลอดจนให้ยืมตำรากฎหมายไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสาระแห่งวิทยานิพนธ์นี้ อาจารย์ ดร. ไพศิษฐ์ พิพิชกุล ได้ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับกฎหมายเยอรมัน ในด้านเอกสารต่าง ๆ และให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิษณุ เกรืองาม ได้ให้ข้อคิดเห็นอันสำคัญ และเป็นประโยชน์มากแก่การเขียนวิทยานิพนธ์นี้ รวมทั้งได้รับความกรุณาจากอาจารย์บัณฑิต รัชตะนันท์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาเป็นพิเศษ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
นิตินิพนธ์ประกาศ	ญ
บทนำ	จ
บทที่	
๑ การแสดงเจตนา.....	๓
๑.๑ ความสำคัญของการแสดงเจตนา.....	๔
๑.๒ วิธีการแสดงเจตนา.....	๕
๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการแสดงเจตนา.....	๑๔
๑.๔ ประเภทของการแสดงเจตนา.....	๑๗
๑.๕ ปัญหาเรื่องการแสดงเจตนามีผลตามกฎหมายเมื่อใด..	๒๑
๑.๖ ความเกี่ยวพันระหว่างเจตนาที่แท้จริงกับเจตนาที่ แสดงออก.....	๒๕
๑.๗ การค้นเจตนาที่แท้จริงตามกฎหมายไทยคือหลัก อย่างไร.....	๓๕
๑.๘ ความสำคัญผิดเกี่ยวกับเจตนาที่แท้จริงอย่างไร.....	๓๖
๑.๙ การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดกับการไม่มีเจตนาเลย..	๓๗
๑.๑๐ การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดต่างกับเจตนาซ่อนเร้น..	๓๗
๒ ข้อกำหนดและบทบัญญัติเรื่องสำคัญผิด	๔๐
๒.๑ ความสำคัญผิดมีความหมายเพียงใด	๔๐
๒.๒ กลไกผิดเหมือนและต่างกับความสำคัญผิดอย่างไร.....	๔๑
๒.๓ ความสำคัญผิดเกิดขึ้นได้อย่างไร.....	๔๒

๒.๔	ความจำเป็นที่ต้องมีบทบัญญัติว่าด้วยสำคัญผิด.....	๔๓
๒.๕	ประวัติความเป็นมาและบทบัญญัติ เรื่องสำคัญผิด ในนานาประเทศ	๔๕
๒.๖	บทบัญญัติ เรื่องสำคัญผิดในประมวลแพ่งและพาณิชย์.....	๔๗
๒.๗	ที่มาของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๘ - ๑๒๐	๔๘
๒.๘	หลักเกณฑ์ในเรื่องสำคัญผิด	๕๐
๒.๘	กรณีที่มีใจเป็น เรื่องสำคัญผิด.....	๕๕
๒.๘.๑	กรณีอื่น ๆ ที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าไม่เป็น เรื่องสำคัญผิด.....	๖๔
๒.๑๐	กรณีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเป็น เรื่องสำคัญผิด.....	๗๔
๓	ความสำคัญผิด.....	๘๑
๓.๑	ความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม...	๘๑
๓.๑.๑	อย่างไร เป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม.....	๘๒
๓.๑.๒	สำคัญผิดในลักษณะของนิติกรรม.....	๘๕
๓.๑.๓	สำคัญผิดในทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งนิติกรรม.....	๘๗
๓.๑.๔	สำคัญผิดในตัวบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณีแห่งนิติกรรม	๘๘
๓.๒	ความสำคัญผิดในข้อเท็จจริงกับข้อความ.....	๘๙
๓.๓	สำคัญผิดเกี่ยวกับความผิดฐานผิดใจอย่างร้ายแรง.....	๑๐๑
๓.๓.๑	ความปรารถนาเป็นผลร้ายแก่ใครบ้าง.....	๑๐๓
๓.๓.๒	กรณีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เป็นความ ปรารถนาผิดใจอย่างร้ายแรง.....	๑๐๖

๓.๓.๓	กรณีทีศาสฎฎีกาวิวินิจฉัยว่าไม่เป็นความ ประมาณเกินเลอลอยางรายแรง.....	๑๐๖
๓.๔	ความสำคัญดึกในคุณสมบัติของบุคคล.....	๑๐๘
๓.๔.๑	กรณีใดคุณสมบัติของบุคคลเป็นสำคัญ.....	๑๑๐
๓.๔.๒	กรณีทีจะถือไม่ได้ว่าเป็นการสำคัญดึกใน คุณสมบัติของบุคคล.....	๑๑๒
๓.๕	ความสำคัญดึกในคุณสมบัติของทรัพย์สิน.....	๑๑๓
๓.๖	ความสำคัญดึกทีไม่ทำให้เจตนาเสื่อมเสีย.....	๑๒๕
๓.๖.๑	ความสำคัญดึกในคุณสมบัติของบุคคลหรือ ทรัพย์สินซึ่งไม่นับว่าเป็นสาระสำคัญ.....	๑๒๕
๓.๖.๒	ความสำคัญดึกในมูลเหตุ.....	๑๒๕
๓.๖.๓	ความสำคัญดึกในความสามารถชำระหนี้ ของลูกหนี้.....	๑๓๓
๓.๖.๔	ความสำคัญดึกในค่าแห่งทรัพย์สินหาเป็นเหตุ ให้การแสดงเจตนาเสื่อมเสียไปไม่.....	๑๓๓
๔	ผลของการแสดงเจตนาโดยสำคัญดึก.....	๑๓๔
๔.๑	ความสำคัญดึกอันเป็นเหตุให้นิติกรรมเป็นโมฆะ.....	๑๓๕
๔.๑.๑	ลักษณะโดยทั่วไปของโมฆะกรรม.....	๑๓๗
๔.๑.๑.๑	นิติกรรมทีเป็นโมฆะบางส่วน.....	๑๔๔
๔.๒	ลักษณะทั่วไปของโมฆียะกรรม.....	๑๔๕
๔.๒.๑	ความสำคัญดึกอันเป็นเหตุให้นิติกรรมเป็น โมฆียะ.....	๑๔๖
๔.๒.๑.๑	วิธีบอกกล่าวโมฆียะกรรม.....	๑๔๗

บทที่

๔.๒.๑.๒	ผลของการบอกกล่าวโมฆีกรรม.....	๑๔๘
๔.๒.๑.๓	การให้สัตยาบันก่อนนิติกรรมที่โมฆี.....	๑๕๐
๔.๒.๑.๔	ผู้ให้สัตยาบัน.....	๑๕๑
๔.๒.๑.๕	วิธีการให้สัตยาบัน.....	๑๕๑
๔.๒.๑.๖	ผลของการให้สัตยาบัน.....	๑๕๒
๔.๒.๑.๗	เวลาที่จะให้สัตยาบัน.....	๑๕๔
๔.๓	เรื่องสำคัญผิดกับลาภมิควรได้.....	๑๕๔.๑
๕	การฟ้องร้อง การต่อสู้คดี การนำสืบ ตลอดจนหลักในการวินิจฉัยคดีในเรื่องสำคัญผิด.....	๑๕๕
๕.๑	การฟ้องร้องและการต่อสู้คดีในเรื่องสำคัญผิด.....	๑๕๕
๕.๒	หลักการวินิจฉัยคดีในเรื่องสำคัญผิด.....	๑๕๗
๕.๓	การนำสืบในเรื่องสำคัญผิด.....	๑๕๘
๕.๔	อายุความ.....	๑๖๖
๖	ข้อสรุปและเสนอแนะ.....	๑๖๘
	บรรณานุกรม.....	๑๗๕
	ประวัติการศึกษา.....	๑๗๕

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เรื่องความสำคัญผิดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นเรื่องที่น่าสนใจควรแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๙ และ ๑๒๐ ได้กล่าวถึงเรื่องความสำคัญไว้เป็น ๒ กรณี คือความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของนิติกรรม และอีกกรณีหนึ่ง คือความสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สินซึ่งตามปกตินับว่าเป็นสาระสำคัญ ทั้งได้บัญญัติให้ผลของการสำคัญผิดใน ๒ กรณีดังกล่าวต่างกันด้วย จึงมีปัญหาว่าอะไรเป็นสิ่งที่ เป็นสาระสำคัญของนิติกรรม หรืออะไร คือคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สินซึ่งปกตินับว่าเป็นสาระสำคัญ เพราะในเวลาและสถานที่หนึ่งสิ่งนี้อาจเป็นสาระสำคัญ แต่ขณะเดียวกัน ข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน แต่เกิดขึ้นต่างเวลา สถานที่กันก็อาจมิใช่สาระสำคัญในการทำนิติกรรมนั้นก็เป็นที่ ทำให้นิติกรรมตกเป็นโมฆะหรือโมฆียะจะ เห็นได้ว่าความผิดในกฎหมายผิดไปเลยที่เดียว ดังนั้น ความเข้าใจในเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องนักกฎหมายได้ตีความและวางหลักเกณฑ์ไว้ และศาลฎีกาก็ได้วินิจฉัยปัญหาเรื่องความสำคัญผิดไว้มาก แต่ก็มีหลายประเด็นที่แม้แต่คำพิพากษาศาลฎีกาด้วยกันเอง ก็ยังวินิจฉัยแตกต่างกันอยู่ เพราะ เป็นข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป จึงเป็นการสมควรที่จะพิจารณาวางหลักเกณฑ์เพื่อเป็นเครื่องชี้ทางให้ศาลวินิจฉัยในเรื่องความสำคัญผิดนี้ให้ถูกต้องสอดคล้องกับสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมต่อไป

๒. ขอบเขตและวิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาเพื่อวางหลักเกณฑ์ในเรื่องความสำคัญผิดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามแนวกฎหมายไทย และพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมาย

ต่างประเทศ เช่นเยอรมัน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สวิสและอังกฤษ เป็นต้น ใช้วิธีค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลแบบ "Documentary research" ซึ่งศึกษาจากประมวลกฎหมาย คำรากกฎหมาย ตลอดจนคำพิพากษาศาลฎีกา การศึกษาใช้วิธี "Descriptive and analytical method" คือพรรณนาและวิเคราะห์โดยเมื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ แล้ว ก็จะทำกรวิเคราะห์และวิจารณ์หลักเกณฑ์ ตลอดจนประเด็นข้อโต้แย้งทั้งปวง พร้อมทั้งหาข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงกฎหมายไทยเกี่ยวกับเรื่องความสำคัญผิด ให้รัดกุมแน่นอนและ เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

๓. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้

วิทยานิพนธ์นี้จะทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องความสำคัญผิดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยิ่งขึ้น เป็นประโยชน์แก่การศึกษาค้นคว้า และวิจัยทางนิติศาสตร์ เนื่องจากได้รวบรวมหลักเกณฑ์ แนวความคิดของนักนิติศาสตร์ ตลอดจนบทบัญญัติของกฎหมายไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องตามที่อ้างถึงในการยกร่าง บทมาตราดังกล่าวเหล่านั้น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการตีความและการวินิจฉัยในเรื่องความสำคัญผิดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ถูกต้อง หรือควรจะเป็น เพื่อให้กระทบกระเทือนหลักเรื่องการแสดง เจตนาและเสรีภาพในการทำสัญญา และเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย